هفته چهارم آموزشی

کلاس درس سواد مالی

مجموعه مدارس علوی

پایه هفتم

CHAPTER 01

اهداف آموزشی فصل اول

در این فصل با مفاهیم بنیادین اقتصاد آشنا می‌شویم؛ از نیازها و خواسته‌ها تا تخصص‌گرایی و ارزش افزوده.

اهداف آموزشی

پنج هدف کلیدی این فصل

۰۱ آشنایی با مفهوم **نیازها، خواسته‌ها، کمبود** و هزینه فرصت از دست رفته

۰۲ شناسایی **عوامل تولید**

۰۳ توسعه فعالیت اقتصادی و **تخصص‌گرایی**

۰۴ بررسی هدف **فعالیت تجاری**

۰۵ آشنایی با مفهوم **ارزش افزوده**

درس امروز

«چه کسی قابلیت اجرای چه کاری را دارد؟»

سؤال محوری تخصص‌گرایی

صفحه ۱۴ و ۱۵ کتاب درسی

SESSION 04 — جلسه چهارم آموزشی

تخصص‌گرایی و تقسیم کار

تعریف ساده تخصص‌گرایی:

تخصص‌گرایی به زبان ساده یعنی **تقسیم کار**؛ یعنی نفرات را درست جایی خود نشاندن و از تخصص آن‌ها به شیوه صحیح استفاده کرد.

جایگاه درست
نفرات درست، جای درست

استفاده بهینه
از تخصص هر نیرو

تخصص‌گرایی به معنای کسب مهارت و توانایی‌های لازم برای احراز یک موقعیت است.

CASE STUDY · 1776

داستان آدام اسمیت و کارخانه سنجاق‌سازی

مشاهده‌ای که پایه‌گذار علم اقتصاد مدرن را به یکی از مهم‌ترین اصول اقتصاد رساند.

قبل از تقسیم کار

هر کارگر **به‌تنهایی** تمام مراحل ساخت سنجاق را انجام می‌داد

۲۰۰

سنجاق در روز توسط هر نفر

مجموعاً: ۲,۰۰۰ سنجاق در روز

با تقسیم کار

هر کارگر فقط **یک مرحله تخصصی** را انجام داد: ذوب، مفتول، برش، تیز کردن، جوش‌کاری...

۳۰,۰۰۰

سنجاق در روز (مجموع ۱۰ نفر)

۱۵ برابر افزایش تولید!

نتیجه: تخصص‌گرایی به هر کارگر امکان می‌دهد در یک مهارت خاص **حرفه‌ای** شود؛ این یعنی سرعت بیشتر، کیفیت بالاتر و تولید انبوه.

×۱۵

بهره‌وری

PRINCIPLE

شایسته‌سالاری و حرفه‌ای شدن

- **شایسته‌سالاری** یعنی از تخصص‌ها در جای صحیح استفاده شود.
- تخصص‌گرایی موجب **حرفه‌ای شدن** می‌شود.
- با رشد سازمان، تخصص‌گرایی در وظایف ضرورت پیدا می‌کند.

نکته مهم

اگر سازمان مسیر حرفه‌ای شدن را فراهم نکند، وفاداری و تعهد سازمانی کاهش می‌یابد.

CASE STUDY · IRAN

نمونه واقعی در ایران

مدیرعامل

علیرضا محیط

شرکت «جلیس» (تولید میز)

استراتژی او: ابتدا قسمت‌ها و مشاغل گوناگونی برای فرآیند ساخت میز طرح‌ریزی کرد، سپس نیروی کار متخصص پرورش داد.

هر فرد در بخش مورد نظر **متخصص** می‌شود؛ طوری که در صورت غیبت یک نفر، کل خط تولید با مشکل مواجه شود و کسی جایگزین او نباشد.

طراحی مشاغل

پیش از استخدام نیرو

پرورش تخصص

هر فرد در یک حوزه

PROS & CONS

مزایا و معایب تقسیم کار

هر تخصص‌گرایی، مانند یک شمشیر دو لبه، هم مزایا و هم معایبی به همراه دارد.

ADVANTAGES

مزایا

۰۱ آموزش نیروها در یک حیطه مشخص و **افزایش بهره‌وری** و خروجی محصول.

> امروزه **چند تخصصی بودن** در سراسر جهان مهم است و نیاز آینده محسوب می‌شود.

۰۲ صرف **زمان کمتر** برای جابه‌جایی افراد به کارگامه‌های گوناگون.

DISADVANTAGES

معایب

۰۱ انجام کار **تکراری و مداوم** موجب خستگی، کاهش بهره‌وری و نارضایت شغلی می‌شود.

۰۲ در صورت **غیبت یک نیرو**، فرد دیگر توانایی و تخصص لازم را ندارد و خط تولید متوقف می‌شود.

> این همان **خطر وابستگی** است که در شرکت جلیس نیز دیده می‌شود.

SUMMARY · REVIEW

تا اینجا چه یاد گرفتیم؟

پنج نکته کلیدی این جلسه را با هم مرور می‌کنیم

۱

خواسته‌های نامحدود

انسان‌ها دارای خواسته‌های **نامحدود** هستند؛ این ویژگی ذاتی طبیعت بشر است.

۲

عوامل تولید محدود

منابع مورد نیاز برای ساخت محصولات، **محدود** هستند؛ هیچ‌گاه نامحدود نیستند.

۳

مفهوم کمبود

تقاضای نامحدود + منابع محدود = **کمبود** (کمبود عرضه یا مازاد تقاضا).

۴

اولویت‌بندی و هزینه فرصت

با محدودیت منابع، اولویت‌بندی و انتخاب مهم می‌شود که خود باعث ایجاد **هزینه فرصت** می‌شود.

۵

تخصص‌گرایی → بهره‌وری

تخصص‌گرایی منجر به **بهره‌وری بالاتر** و استفاده کارآمدتر از منابع می‌شود

ACTIVITY & HOMEWORK

فعالیت کلاسی و تکلیف خلاقانه

صفحه ۱۵ کتاب درسی

الف

ACTIVITY 02 · کتاب درسی

فعالیت کلاسی

بخش ۱: محصولی مانند **نان** یا یک **کوزه‌گری** را در نظر بگیرید و با ادبیاتی ساده توضیح دهید که تقسیم کار در تولید آن‌ها چگونه خواهد بود.

بخش ۲: یکی از این کسب‌وکارها را انتخاب کنید و توضیح دهید که تقسیم کار در آن چه **مزایا و معایبی** خواهد داشت.

زمان: ۱۰ دقیقه — کار گروهی دو نفره

CREATIVE HOMEWORK

تکلیف خلاقانه خانه

مینی‌کارخانه خانگی: در گروهی ۴ یا ۵ نفره از دوستان یا اعضای خانواده، یک محصول کوچک (مثلاً **نشان‌کتاب کاغذی** یا **کاردستی ساده**) تولید کنید.

1. هر نفر یک نقش تخصصی بگیرد: **ایده**، **طراحی**، **تأمین مواد**، **ساخت**، **ارائه**.
2. هر نقش را روی کاغذ بنویسید و عکس بگیرید.
3. مزایا و معایبی که **در عمل** مشاهده کردید را فهرست کنید.
4. جلسه بعد محصول و گزارش خود را به کلاس **ارائه** کنید.

مهلت: جلسه بعد

گروهی ۴-۵ نفره